

การดำเนินงานของอุตสาหกรรมข่าวที่ผลิตและให้บริการข่าวผ่านสื่อมวลชน

อุตสาหกรรมข่าวที่ผลิตและให้บริการข่าวผ่านสื่อมวลชน อันหมายถึง กลุ่มสำนักข่าว (News Agency) หรือ "องค์กรธุรกิจที่ทำหน้าที่ผลิตป้อนให้กับหนังสือพิมพ์, สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งแจ้งความจำนงค์ในการเป็นสมาชิกประจำเพื่อรับบริการข่าวสารกับทางองค์กร (Neufeldt and Guralnik, eds., 1988) นั้น นับเป็นกลุ่มองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการรวบรวม และกระจายข่าวที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศ และต่างต่างประเทศผ่านองค์กรสื่อมวลชนที่มีหน้าที่ในการผลิตและเสนอข่าวไปยังผู้รับสารอีกทอดหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันมีเพียงสำนักข่าวไทยแห่งเดียวเท่านั้นซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นสำนักข่าวระดับชาติที่ให้บริการข่าวแก่สื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรหนังสือพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง และสถานีวิทยุโทรทัศน์ รวมถึงองค์กรธุรกิจและประชาชนทั่วประเทศอย่างแท้จริงที่แจ้งความจำนงค์ในการเป็นสมาชิก

นอกเหนือจากสำนักข่าวไทยแล้ว ก็จะเป็นสำนักข่าวอิสระรายย่อย ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจขายข่าวสารทางวิทยุกระจายเสียง เช่น สำนักข่าวไอเอ็นเอ็น, เอบีเอ็น ฯลฯ และบริษัท อี.เอ็ม.นิวส์ จำกัด ซึ่งดำเนินธุรกิจขายข่าวทางวิทยุโทรทัศน์โดยตรง ซึ่งมีบทบาทในการผลิตข่าวป้อนให้กับสถานีวิทยุฯ หรือบริษัทซึ่งใช้เวลาในการออกอากาศหรือรับสัมปทานการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงเป็นรายปีหรือหลายปี และสถานีวิทยุโทรทัศน์เพียงบางแห่งเท่านั้น เช่น สำนักข่าวไอเอ็นเอ็น ผลิตข่าวป้อนให้กับบริษัทมีเดียพลัสจำกัดนำเสนอในรูปแบบของข่าวด่วนออกอากาศทุกครั้งชั่วโมงในรายการสไมล์เรดิโอ 1, 2, และ 3 เป็นต้น ดังนั้น ในบทนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอดังกล่าวถึง กระบวนการผลิตและกระจายข่าวของสำนักข่าวไทยเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ทั้งนี้เพราะเป็นหน่วยงานหลักที่สำคัญที่สุดในการรวบรวมข่าวทั้งในประเทศและต่างประเทศและกระจายไปสู่สื่อมวลชนซึ่งเป็นกลุ่มผู้ประกอบการข่าวสารที่จะนำข่าวเหล่านี้ไปผลิตและกระจายไปสู่ผู้รับสารอีกทอดหนึ่งอย่างแท้จริง

กระบวนการผลิตและกระจายข่าวของสำนักข่าวไทย

สำนักข่าว ตามวัตถุประสงค์ขององค์การศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรมของสหประชาชาติ หรือยูเนสโกนั้น เป็นศูนย์รวบรวมข่าวสารระดับชาติ ซึ่งทำหน้าที่ผลิตข่าวที่ถูกต้องเพื่อให้คนในชาติรับรู้ความเคลื่อนไหว และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศอย่างตรงไปตรงมา โดยเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนซึ่งเป็นลูกค้า และเป็นศูนย์ตรวจสอบความถูกต้องของข่าวระดับชาติ เมื่อมีเหตุการณ์ใดๆ เกิดขึ้นจะได้มีแหล่งกลางสำหรับตรวจสอบและให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวระหว่างประเทศในภูมิภาค ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศในภูมิภาคเดียวกัน ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันอันจะนำโลกไปสู่สันติภาพ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญขององค์การสหประชาชาติ แต่สำหรับสำนักข่าวไทย จะมีลักษณะพิเศษคือ นอกเหนือจากการกระจายข่าวไปยังสมาชิกทั่วไป โดยเฉพาะลูกค้าสื่อมวลชน ในรูปแบบของหนังสือข่าว (News Bulletin) แล้ว ในฐานะที่เป็นองค์กรหนึ่งของ อ.ส.ม.ท. ซึ่งมีสื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์ สำนักข่าวไทยจึงมีหน้าที่ในการผลิตและกระจายข่าวในประเทศและต่างประเทศป้อนให้สถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. และสถานีโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 ด้วย

สำหรับการผลิตข่าวประจำวันของสำนักข่าวไทย เพื่อกระจายผ่านลูกค้าสื่อมวลชนรวมทั้งสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในสังกัดของ อ.ส.ม.ท. นั้น จะมีการแบ่งแยกความรับผิดชอบกันอย่างชัดเจน โดย ฝ่ายหนังสือข่าวและข่าววิทยุ รับผิดชอบการผลิตและกระจายข่าวในรูปแบบของหนังสือข่าวและรายการข่าววิทยุ และฝ่ายข่าวโทรทัศน์รับผิดชอบการผลิตและกระจายข่าวในรูปแบบของรายการข่าวโทรทัศน์ โดยการดำเนินงานจะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ในส่วนของการผลิตข่าวของฝ่ายหนังสือข่าวและข่าววิทยุ อันประกอบด้วย กองบรรณาธิการ 1 ซึ่งรับผิดชอบสายข่าวการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม กองบรรณาธิการ 2 ซึ่งรับผิดชอบงานข่าวภูมิภาค ข่าวเทเลเท็กซ์ และข่าววิทยุ และ กองบรรณาธิการข่าวต่างประเทศ ซึ่งรับผิดชอบงานข่าวต่างประเทศโดยตรงนั้น จะมีหัวหน้ากองบรรณาธิการ 1 , 2

และ 3 เป็นผู้ควบคุมการดำเนินงานทั้งหมดภายในกองงานที่ตนรับผิดชอบ รองลงมา คือ หัวหน้าแผนกข่าว ซึ่งจะดูแลการทำงานของพนักงานเรียบเรียงข่าวและผู้สื่อข่าวประมาณ 6-7 คนในสายงานข่าวของตน (ยกเว้นแผนกข่าววิทยุ ซึ่งจะมีเพียง 2 คน)

การผลิตข่าวเพื่อเผยแพร่ผ่านสมาชิกทั่วไป โดยเฉพาะลูกค้าสื่อมวลชน ในรูปแบบของหนังสือข่าวประจำวัน (News Bulletin) นั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ การผลิตข่าวในประเทศ ซึ่งจะเริ่มต้นด้วยการจัดส่งผู้สื่อข่าวในสายข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ออกไปสื่อข่าวตามแหล่งข่าวประจำทั้งในภาครัฐบาลและเอกชน โดยที่หัวหน้าแผนกอาจเป็นผู้มอบหมายงานข่าวให้แก่ผู้สื่อข่าวหรือผู้สื่อข่าวทำการสื่อข่าวเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นเอง ซึ่งเมื่อผู้สื่อข่าวได้รวบรวมข้อมูลข่าวด้วยการบันทึกเทปหรือจดบันทึกแล้ว ส่วนใหญ่ผู้สื่อข่าวมักจะใช้วิธีการโทรศัพท์เข้ามาแจ้งแผนกข่าวของตนเพื่อให้พนักงานเรียบเรียงข่าวจัดบันทึกต้นฉบับข่าวและเรียบเรียงถ้อยคำให้ถูกต้องและสละสลวยขึ้น ก่อนที่จะส่งให้หัวหน้าแผนกหรือหัวหน้ากองบรรณาธิการตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง ในส่วนของข่าวภูมิภาคนั้นจะเป็นความรับผิดชอบของสตริงเกอร์ เป็นผู้สื่อข่าวและส่งข่าวเข้ามาให้พนักงานเรียบเรียงข่าวทำการขัดเกลาให้เป็นต้นฉบับข่าวเช่นเดียวกับผู้สื่อข่าวในสายข่าวต่างๆ

ในส่วนของข่าวต่างประเทศนั้น แหล่งที่มาของข่าวจะเป็นสำนักข่าวต่างๆ ซึ่งทางสำนักข่าวเป็นสมาชิกอยู่ อันได้แก่ สำนักข่าวเอพี เอเอฟพี รอยเตอร์ รวมทั้งข่าวที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนข่าวกับเครือข่ายแลกเปลี่ยนข่าวเอเชีย (Asian News Network หรือ ANN) ขององค์การสำนักข่าวแห่งเอเชียและแปซิฟิก (Organization of Asia and Pacific News Agencies หรือ โออานา (OANA) ซึ่งมีสมาชิก 25 สำนักข่าว จาก 20 ประเทศ และกลุ่มสำนักข่าวอาเซียน (Asean News Exchange หรือ ANEX) ที่ได้จัดตั้งขึ้นโดยสำนักข่าวเบอร์นามาของมาเลเซีย และสำนักข่าวอันตราของอินโดนีเซีย โดยข่าวที่ส่งเข้ามาทั้งหมดจะถูกคัดเลือกโดยหัวหน้ากองบรรณาธิการข่าวต่างประเทศ หรือผู้ช่วยๆ เพื่อนักงานแปลข่าวทำการแปล และจัดทำต้นฉบับข่าว โดยที่หัวหน้ากองหรือผู้ช่วยๆ อาจจะตรวจสอบต้นฉบับข่าวนั้นก่อนที่จะส่งไปพิมพ์

เมื่อต้นฉบับข่าวในประเทศและข่าวต่างประเทศผ่านการตรวจสอบโดยหัวหน้าแผนกข่าวหรือหัวหน้ากองบรรณาธิการแล้ว หากไม่มีข้อเสียหายใด ต้นฉบับข่าวทั้งหมดก็จะถูกนำไปผ่านกระบวนการจัดพิมพ์เป็นหนังสือข่าวประจำวันโดยแผนกผลิตเอกสารข่าว โดยแทบจะไม่มี การคัดทิ้งเลยเพราะ "ผู้สื่อข่าวเขาก็รู้อยู่แล้วว่า ข่าวไหนที่ส่งมาไม่ได้ ข่าวไหนที่เขาส่งมา มันก็ส่งได้ทั้งนั้นแม้จะไม่น่าสนใจไปข้างก็ไม่ค่อยตัดกัน เพราะเป็นผลงานของผู้สื่อข่าว มันมี รหัสว่าใครทำ รหัสผู้สื่อข่าว พนักงานเรียบเรียง นิสฺจนอักษร เวลาที่พิจารณาความดีความ ความชอบก็จะมานับกันตรงนี้ (สรวุทศ ห้วงสมุทร, หัวหน้าแผนกข่าววิทยุ สำนักข่าวไทย, สัมภาษณ์)

โดยในแต่ละวันนั้น สำนักข่าวไทยจะมีการผลิตข่าวประมาณ 120 ข่าว (ในเนื้อที่ ประมาณ 100 หน้า) เป็นข่าวภายในประเทศทั้งส่วนกลางและภูมิภาค 70-80 ข่าว เป็นข่าว ต่างประเทศประมาณ 45-50 ข่าว และจัดพิมพ์เผยแพร่ในรูปของหนังสือข่าวประจำวันเป็น ภาษาไทย วันละ 3 รอบ คือ รอบเช้า รอบบ่ายและรอบค่ำ โดยสมาชิกหนังสือข่าวส่วนใหญ่ เป็นผู้ประกอบการด้านข่าวสาร ซึ่งเป็นผู้นำข่าวไปใช้อีกต่อหนึ่ง ได้แก่ สื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ (ภาษาไทย จีน อังกฤษ) สถานีวิทยุ สำนักข่าวต่างประเทศ หน่วยข่าวของทาง ราชการ สถาบันการศึกษา และธุรกิจภาคเอกชน กล่าวได้ว่าสื่อมวลชนในกรุงเทพมหานคร กว่าร้อยละ 90 เป็นสมาชิกของสำนักข่าว แม้ว่าการนำข่าวไปใช้อาจจะไม่อ้างอิงแหล่งข่าว แต่ข่าวของสำนักข่าวสามารถเข้าถึงประชาชนผ่านสื่อดังกล่าวอย่างกว้างไกล (องค์การ สื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย, 2533) โดยวิธีการให้บริการมี 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. การจัดส่งโดยสายส่งจักรยานยนต์ นับเป็นวิธีการให้บริการข่าวในรูปแบบ ของหนังสือข่าวไปยังสมาชิกประจำทั้งหมด โดยสายส่งเหล่านี้เป็นบุคคลภายนอกที่สำนักข่าว จ้างมาให้ทำหน้าที่จัดส่งหนังสือข่าวแก่สมาชิกประจำในเขตกรุงเทพมหานคร และโดยมาก มักเป็นเส้นทางสำคัญต่างๆ ซึ่งมีสมาชิกประจำอยู่มากหรือเป็นย่านธุรกิจที่สำคัญ อาทิ สุขุมวิท พระราม 4 สีลม เป็นต้น โดยรูปแบบการจัดส่งมี 2 ประเภท ดังนี้

ก. การจัดส่งสมาชิกประเภทสามรอบ ซึ่งหมายถึง การจัดส่งหนังสือข่าวให้แก่สมาชิกประจำวันละ 3 เวลา โดยรอบเช้าซึ่งพิมพ์เสร็จประมาณ 23.00 น. จะถูกจัดส่งในเวลาประมาณ 9.00 น. ขณะที่รอบบ่ายและรอบค่ำจะถูกจัดส่งในเวลา ประมาณ 14.00 น. และ 19.00 น. ตามลำดับ ซึ่งการส่งประเภทสามรอบนี้ สำนักข่าวไทยคิดค่าบริการเดือนละ 3,000 บาท ทั้งนี้เพราะสมาชิกส่วนใหญ่มักเป็นสื่อมวลชนซึ่งมีความจำเป็นที่จำเป็นต้องใช้ข่าวของสำนักข่าวไทยเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ

ข. การจัดส่งสมาชิกประเภทรวมรอบ ซึ่งหมายถึง การจัดส่งหนังสือข่าวให้แก่สมาชิกประจำวันละ 1 ครั้ง โดยจัดส่งหนังสือข่าวทั้งรอบเช้า รอบบ่ายและรอบค่ำพร้อมกันในช่วงเช้า บ่าย หรือค่ำ ตามความต้องการของสมาชิก ซึ่งการส่งประเภทนี้ สำนักข่าวไทยจะคิดค่าบริการต่างกันตามลักษณะของสมาชิก โดยสื่อมวลชนซึ่งถือว่าเป็นข่าวของสำนักข่าวไปใช้ประโยชน์ในทางธุรกิจนั้นจะคิดค่าบริการเดือนละ 1,500 บาท ขณะที่สมาชิกทั่วไปจะคิดค่าบริการเดือนละ 800 บาท

2. การจัดส่งทางไปรษณีย์ เพื่อบริการสมาชิกประจำทั้งในกรุงเทพมหานครและโดยเฉพาะต่างจังหวัด ซึ่งมักไม่มีความจำเป็นที่จำเป็นต้องใช้ข่าว ทั้งที่เป็นสื่อมวลชนและสมาชิกทั่วไป โดยรูปแบบการจัดส่งจะเป็นการส่งแบบรวมรอบทุกวันในเวลา 9.00 น. โดยเป็นหนังสือข่าวรอบบ่าย รอบค่ำของวันก่อนส่ง และหนังสือข่าวรอบเช้าของวันจัดส่งนั้น ซึ่งอาจเป็นการจัดส่งไปรษณีย์ธรรมดาหรือแบบด่วนพิเศษตามความต้องการของสมาชิก โดยทางสำนักข่าวไทยคิดค่าบริการเดือนละ 500 บาทเท่ากัน

3. การจัดส่งโดยรถขนส่งประจำทาง ไปยังสื่อมวลชน โดยเฉพาะสถานีวิทยุฯ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ซึ่งไม่มีบริการไปรษณีย์ระบบด่วนพิเศษ ซึ่งเมื่อรถขนส่งประจำทางไปถึงแล้วทางสำนักข่าวไทยจะวิทยุไปบอกให้ทางสถานีวิทยุฯ ส่งคนมารับหนังสือข่าวที่ท่ารถ

อย่างไรก็ตาม เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่ต้องการรับรู้ข่าวสารรวดเร็ว ทันการณ์ สำนักข่าวไทยจึงได้เพิ่มประสิทธิภาพในการกระจายข่าวด้วยการนำระบบคอมพิวเตอร์

มาใช้ในงานผลิตข่าวอย่างเต็มรูปแบบและบริการการกระจายข่าวด้วยระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ โดยผ่านอุปกรณ์แปลงสัญญาณ (Modem) คือ การส่งสัญญาณ (ข่าว) จากเครื่องคอมพิวเตอร์เข้าอุปกรณ์แปลงสัญญาณ ที่ติดตั้ง ณ ที่ทำการของสำนักข่าวไทย ผ่านสายโทรศัพท์ไปเข้าอุปกรณ์แปลงสัญญาณและเครื่องคอมพิวเตอร์ออกเครื่องพิมพ์ (Printer) ที่ติดตั้ง ณ ที่ทำการของสมาชิก การกระจายข่าวด้วยระบบดังกล่าวแม้จะส่งข่าวไปยังสมาชิกได้อย่างฉับไว แต่ยังมีอุปสรรคในกรณีที่ลูกค้าไม่มีคู่สายโทรศัพท์เพียงพอ หรือเป็นเขตที่มีการใช้หนาแน่น ทำให้การออนไลน์ไม่สะดวก

นอกจากนี้ สำนักข่าวไทยยังได้เตรียมบริการส่งข่าวสารแก่สมาชิกไว้อีกระบบหนึ่ง คือ การกระจายข่าวด้วยคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ด้วยการส่งข้อมูลฝากไปกับการกระจายเสียง หรือ การสอดแทรกข่าวสารรายการที่นอกเหนือไปจากรายการปกติอีกหนึ่งหรือหลายรายการควบคู่ไปพร้อมกับการส่งกระจายเสียง (Subsidiary Communications Authorization) ของสถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. เข้ายังอุปกรณ์แปลงสัญญาณ (Converter) และพิมพ์ออกมาทางเครื่องพิมพ์ (Printer) ที่ติดตั้ง ณ ที่ทำการของสมาชิก ซึ่งเทคโนโลยีทั้ง 2 รูปแบบนี้จะทำให้สมาชิกได้รับข้อมูลข่าวที่ทันเหตุการณ์จากสำนักข่าวไทย ในทันทีที่ผู้สื่อข่าวส่งข่าวเข้ามาผ่านการเรียบเรียง และตรวจสอบจากกองบรรณาธิการ

นอกจากนั้นแล้ว ฝ่ายหนังสือข่าวและข่าววิทยุยังได้มีการแปลข่าวเป็นภาษาอังกฤษส่งทางโทรนิมน์ไปยัง 25 สำนักข่าว อีกวันละ 6-8 ข่าว ตามโครงการแลกเปลี่ยนข่าวกับอาเซียนและโออานา และจัดทำข่าวอิเล็กทรอนิกส์หรือเทเลเทกซ์ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2528 ด้วยการนำข่าวที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปของหนังสือข่าวมาทำการตัดทอนและพิมพ์เข้าไปในเครื่องคอมพิวเตอร์ให้อยู่ในยาวประมาณหนึ่งหน้าจอโทรทัศน์ และจัดเก็บข้อมูลลงบนแผ่นดิสก์เก็ตเพื่อส่งมอบให้ฝ่ายข่าวโทรทัศน์นำไปออกอากาศ

สำหรับการผลิตข่าวเพื่อเผยแพร่ผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงของ อ.ส.ม.ท. นั้นจะแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1. การผลิตข่าวด้วยวิธีการตัดแปลงจากข่าวที่จัดพิมพ์ในรูปแบบของหนังสือข่าวประจำวัน ทั้งนี้เพราะต้นฉบับข่าวทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ผ่านการ

เรียบเรียง และตรวจสอบจากกองบรรณาธิการแล้ว จะถูกพิมพ์เข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ออนไลน์ไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์ของห้องออกอากาศข่าววิทยุ ท.ท.ท. ซึ่งหากผู้สื่อข่าวทั้ง 2 คน ยังไม่มีการส่งข่าวเข้ามา หัวหน้าแผนกข่าววิทยุก็จะคัดเลือกข่าวสำคัญและพิมพ์ออกมาทางเครื่องพิมพ์ เพื่อให้พนักงานเรียบเรียงข่าวเขียนขึ้นใหม่ให้อยู่ในรูปของบทข่าววิทยุ และส่งให้ผู้ประกาศข่าวอ่านออกอากาศทันที และ 2. การผลิตข่าวโดยการจัดส่งผู้สื่อข่าวในแผนกข่าววิทยุออกสื่อข่าวเหตุการณ์ ซึ่งจะเริ่มจากการที่หัวหน้าแผนกข่าววิทยุเป็นผู้คิดประเด็นข่าวและมอบหมายให้ผู้สื่อข่าวออกไปสื่อข่าวต่างๆ ซึ่งเมื่อผู้สื่อข่าวจัดทำข่าวเสร็จแล้วก็สามารถนำเสนอเป็นรายงานสดออกอากาศได้ทันที หรืออาจนำบทข่าววิทยุและเทปบันทึกเสียงมายังห้องข่าววิทยุ เพื่อให้หัวหน้าแผนกข่าวตรวจสอบบทข่าวและคุณภาพเสียงก่อนให้ผู้ประกาศรายงานออกอากาศ

โดยการกระจายข่าววิทยุของ อ.ส.ม.ท. ซึ่งมี 8 คลื่นความถี่ในกรุงเทพมหานคร คือ เอ.เอ็ม 2 คลื่น และเอฟ.เอ็ม. 6 คลื่นนั้น ได้นำเสนอข่าวทุกครั้งชั่วโมงในช่วงเวลาประมาณ 2-3 นาที โดยนำเสนอข่าวอ่านสลับกันข่าวประกอบเสียงซึ่งเป็นการรายงานข่าวสดจากพื้นที่ โดยการกระจายงานในรูปแบบของข่าวคั่นทางวิทยุนี้ได้นำเสนอในรูปแบบของข่าวคั่นทุกครึ่งชั่วโมง ตลอด 24 ชั่วโมง นอกจากนั้นในส่วนของข่าววิทยุ อ.ส.ม.ท. ส่วนภูมิภาคซึ่งเป็นระบบเอฟ.เอ็ม ทั้งหมดนั้น ได้อยู่ระหว่างการก่อสร้างให้เต็มโครงการครบทั้ง 52 จังหวัด และนำเอาระบบการรับ-ส่ง สัญญาณผ่านดาวเทียมมาใช้เพื่อการส่งข่าวผ่านดาวเทียมไปยังสถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. ในต่างจังหวัดทำให้ผู้รับสารที่อยู่ในชนบทได้รับข่าวสารรวดเร็วในเวลาเดียวกันกับผู้รับสารในจังหวัดกรุงเทพมหานครเช่นกัน

ในส่วนของฝ่ายข่าวโทรทัศน์ จะประกอบด้วยส่วนผลิตข่าว 1 และ 2, ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการสื่อข่าวโดยตรง โดยมีกองบรรณาธิการเป็นผู้ประสานงานกับส่วนผลิต 1 และ 2 เพื่อให้กระบวนการผลิตข่าวทั้งหมดสามารถดำเนินต่อไปได้จนถึงขั้นออกอากาศในขั้นสุดท้ายต่อผู้รับสาร และส่วนบริการข่าวโทรทัศน์เป็นส่วนเสริมที่สำคัญในการจัดเตรียมงานข่าวรวมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตข่าวให้กับทีมงานที่จะออกไปทำข่าว

การผลิตข่าวในแต่ละวันนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ การผลิตข่าวในประเทศ และการผลิตข่าวต่างประเทศ เช่นเดียวกับการผลิตข่าวในรูปแบบของหนังสือข่าว โดยในส่วนของการผลิตข่าวในประเทศนั้น จะเริ่มจากการวางแผนการผลิตข่าวโดยผู้สื่อข่าว อาจเป็นผู้แจ้งหมายงานข่าวแก่แผนกธุรการเอง, หัวหน้าแผนกข่าวหรือบรรณาธิการข่าวเป็นประจำวันเป็นผู้มอบหมายงานข่าวให้แก่ผู้สื่อข่าวตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์, และตามนโยบายที่ได้รับจากหัวหน้าฝ่ายข่าวในที่ประชุมวางแผนการผลิตข่าวในระยะสั้น ซึ่งจัดขึ้นสัปดาห์ละประมาณ 4 ครั้ง รวมถึงการคัดเลือกหัวข้อข่าวที่ได้รับจากแหล่งข่าวต่างๆ อาทิ สำนักข่าว สื่อมวลชนทุกรูปแบบ โดยเฉพาะจากหน่วยประชาสัมพันธ์ต่างๆ ทั้งในภาครัฐบาลและเอกชน นอกเหนือจากข่าวที่ได้รับขอร้องหรือถูกสั่งให้ผลิต และหัวหน้าแผนกจะเป็นผู้กำหนดทีมข่าวซึ่งประกอบด้วย ผู้สื่อข่าว ช่างภาพและ คนขับรถ ที่จะรับผิดชอบการผลิตข่าวแต่ละข่าว เพื่อให้แผนกธุรการข่าวทำกำหนดการข่าวหรือหมายข่าวประจำวันทั้งหมดขึ้นกระดานไว้ เพื่อให้ทีมข่าวทุกทีมเตรียมพร้อมที่จะออกสื่อข่าวในวันถัดไป ดังคำกล่าวของ ขจรศักดิ์ ทิพย์ทัศน์ บรรณาธิการข่าวประจำวัน ฝ่ายข่าวสถานีโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ที่ว่า

ในแต่ละวันจะมีกำหนดการข่าวอยู่แล้ว ผู้สื่อข่าวที่ประจำแต่ละสายจะมามอบหมายงาน แผนกธุรการจะลงหมายงานข่าวไว้ว่ารุ่งนี้ใครจะมีงานไปทำที่ไหน สายอะไร หัวหน้าแผนกก็จะลงชื่อผู้สื่อข่าว ช่างภาพที่จะไปทำข่าวนั้น หรือไม่มีก็มีการมอบหมายโดยเฉพาะถ้ามีความเคลื่อนไหวอะไรใหม่ๆ ขึ้นมา เราทำไม่เหมือนข่าวหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์จะให้นักข่าวไปประจำอยู่ในกระทรวงเลยแต่ในทางทีวี ทีมข่าวเรามีไม่มากนักแต่นั้นแต่เรารายงานข่าวทั้งหมด ซึ่งก็ไม่มีปัญหาอะไร เพราะการไปทำข่าวกระทรวงต่างๆ นั้น เรามักทราบล่วงหน้าโดยฝ่ายประชาสัมพันธ์ของแต่ละกระทรวง มักส่งโทรสารให้เราว่าจะมีการทำอะไรบ้างในแต่ละวัน . . . (ขจรศักดิ์ ทิพย์ทัศน์, สัมภาษณ์)

เมื่อขั้นตอนการวางแผนการผลิตข่าวเสร็จสิ้นลง ทีมข่าวทั้งหมดก็จะออกสื่อข่าวตามที่ระบุไว้ในหมายข่าวประจำวัน โดยผู้สื่อข่าวจะเป็นผู้ควบคุมการทำงานของทีมงานทั้งหมดทั้งในส่วนของการสื่อข่าว และการให้คำแนะนำแก่ช่างภาพให้เก็บภาพตามที่ต้องการเพื่อให้ได้

ภาพตรงตามบทข่าวที่จะจัดทำ เมื่อได้วัตถุดิบข่าวทั้งหมดแล้ว ทีมข่าวก็มักจะกลับมายังสถานีฯ เพื่อเขียนบทข่าวเอง และส่งมอบงานให้หัวหน้าแผนกข่าวของตน ซึ่งหัวหน้าแผนกข่าวจะบันทึกลงในแบบฟอร์มว่าทีมข่าวในความรับผิดชอบของตนทำข่าวได้บ้าง มีจำนวนเท่าไร แล้วก็ให้นำมามอบให้บรรณาธิการข่าวประจำวัน ซึ่งจะเป็นผู้มีอำนาจในการคัดเลือกข่าวที่จะแพร่ภาพ และตัดทิ้งข่าวหลายๆ ข่าวออกไป ซึ่ง ขจรศักดิ์ ทิพย์ทัศน์ บรรณาธิการข่าวประจำวัน สถานีโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 9 ได้กล่าวถึงประเด็นของการคัดเลือกข่าวไว้ ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกหรือไม่เลือกข่าว นอกเหนือจากตัวเราเองเป็นผู้เลือก ก็มีเพราะเราก็นั่งอยู่แล้วว่าเราเป็นองค์กรของรัฐ นโยบายของรัฐบาลที่สั่งการมาก็ดี ที่สั่งผ่าน อ.ส.ม.ท. มานี้ มันก็มีพอสมควร ยกตัวอย่าง กรณีของพระประจักษ์ คือ มันมีการขัดแย้งอยู่ในตัวระหว่าง ร.ส.ช. กับ รัฐบาล ตอนแรกรัฐบาลก็อุ้มพระประจักษ์ อ.ส.ม.ท. ก็เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล ก็ต้องไปทำตามนั้น ทาง ร.ส.ช. ก็บอกว่า มันคนละประเด็นกัน เมื่อ ร.ส.ช. สั่งมาอย่างนี้ รัฐบาลสั่งการมาอย่างนี้ ทั้ง 2 ฝ่ายยังขัดกันอยู่ เราก็ต้องยืนอยู่จุดกึ่งกลาง คือ เราก็ไม่เสนอข่าวนั้นไปเลย. . . (ขจรศักดิ์ ทิพย์ทัศน์, สัมภาษณ์)

ในส่วน of ข่าวต่างประเทศก็จะมีแหล่งข่าวสำคัญจาก สำนักข่าวต่างประเทศ คือ เอพี เอเอฟพี รอยเตอร์ ข่าวที่ได้จากการแลกเปลี่ยนข่าวกับสำนักข่าวกลุ่มอาเซียน และองค์การสำนักข่าวแห่งเอเชียและแปซิฟิก ซึ่งส่งมาทางโทรนิมพ์ รวมถึงข่าวต่างประเทศผ่านดาวเทียม จากสำนักข่าววิสิวิล์ (ซึ่งสถานีโทรทัศน์ทุกแห่งได้รับคำสั่งจากรัฐบาลให้บอกรับเป็นสมาชิก) ซึ่งกระบวนการก็จะเริ่มจากบรรณาธิการข่าวต่างประเทศคัดเลือกข่าวสำคัญมาพนักงานแปลเป็นผู้เรียบเรียงเป็นบทข่าวโทรทัศน์ และส่งมอบให้กับบรรณาธิการข่าวประจำวันเป็นผู้คัดเลือกเหมือนกับแผนกข่าวในประเทศนั่นเอง

เมื่อผ่านขั้นตอนการคัดเลือกข่าวโดยบรรณาธิการข่าวประจำวันแล้ว กระบวนการผลิตข่าวที่เหลือ ก็ถือได้ว่าอยู่ในความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ โดยมีบรรณาธิการข่าวประจำวันเป็นผู้ควบคุมทั้งหมด ซึ่ง ขจรศักดิ์ ทิพย์ทัศน์ บรรณาธิการข่าวประจำวัน ได้เล่าถึง

กระบวนการต่างๆ

เมื่อเลือกเสร็จแล้ว ก็จะมีผู้เรียบเรียงข่าวประจำวันเป็นผู้เรียบเรียงถ้อยคำให้ดู สละสวยหรือตัดทอนสิ่งที่ยึดเยื้อออกไป เพื่อให้เข้ารูปเข้ารอย เข้ากับจังหวะเวลา อย่างข่าว ลึก 3 นาที ก็ให้เหลือเพียง 1-2 นาที ให้ได้ใจความที่รวบรัดทั้งหมด เมื่อเสร็จแล้วก็นำไป พิมพ์ พิมพ์เสร็จก็นับวินาทีโดยพนักงานนับช่องว่าถ้าเราอ่านเท่านี้ จะต้องใช้เวลาอ่านเท่า ไหร่จะได้สัมพันธ์กับภาพที่ออกไป แล้วก็จะมีการตัดต่อเทป แล้วนำมาจัดเรียงลำดับเพื่อนำเสนอออกอากาศ. . .

โดยการกระจายข่าวโทรทัศน์ของสำนักข่าวไทย ปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะที่สำคัญ คือ

1. การนำเสนอรายการข่าวประเภท (News Block) ซึ่ง Ellmore (1991) ให้คำจำกัดความว่าเป็นการรายงานข่าวทางสถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งมักใช้เวลาในการออกอากาศนานพอสมควร โดยไม่มีการนำเสนอเนื้อหาอื่น ซึ่งพบว่า ช่อง 9 มีการนำเสนอรายการข่าวประเภทนี้ในชื่อรายการต่างๆ กันและในระยะเวลาต่างๆ กัน ตั้งแต่เวลา 30 นาที - 2 ชั่วโมง อันได้แก่ ข่าวภาคเช้า เริ่มออกอากาศเวลา 06.00-07.00 น., ข่าวภาคภาษาอังกฤษ (Good Morning Thailand) เริ่มออกอากาศเวลา 07.00-08.00 น., ข่าวภาคเที่ยง เริ่มออกอากาศเวลา 12.00-12.30 น. ข่าวภาคประจำวัน เริ่มออกอากาศเวลา 19.00-21.00 น., และ ข่าวเที่ยงคืน เริ่มออกอากาศเวลา 24.00-24.30 น.

2. การนำเสนอรายการข่าวด่วนหรือข่าวสั้นต้นชั่วโมง (News on the Air) หรือการนำเสนอข่าวในช่วงของการค้นรายการต่างๆ ของสถานี ซึ่งมักใช้เวลาในการนำเสนอประมาณ 2-5 นาที โดยใช้ชื่อรายการว่า "ข่าวสั้นทันโลก" วันละประมาณ ช่วง โดยเริ่มตั้งแต่ 17.00 น., 18.00 น., 21.50, และ 22.55 น.

นอกจากการพัฒนาในส่วนของรูปแบบรายการและความถี่ในการให้บริการข่าวแล้ว ยังได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีทั้งในด้านคุณภาพของอุปกรณ์ และรัศมีทำการออกอากาศโดยการ จัดตั้งสถานีเครือข่ายเพิ่มขึ้นอีก 13 แห่ง จากเดิมที่มีอยู่แล้ว 22 สถานี ทำให้สามารถให้ บริการข่าวโทรทัศน์ผ่านระบบดาวเทียมอินเทลแซตได้ครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 93.2 หรือร้อยละ 98.2 ของประชากรทั่วประเทศ

สรุป การผลิตและให้บริการข่าวของสำนักข่าวไทย สามารถนำเสนอได้ตามแผน ภาพที่ 4.1

